

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . . 2 „ — „
Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . . 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.
 A szerkesztőség köziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára kr. 4

NAGYVÁRAD, július 18.

Szell és Thun Ischlben.

Fővárosi politikai munkatársunktól kaptuk a következő érdekes politikai levelet:

Budapest, július 18.

Felhivatalosan jelentik, hogy gróf Thun osztrák miniszterelnök Ischlbe utazott a királyhoz. Szell Kálmán magyar miniszterelnököt pedig legközelebb várják oda. Az utazás célja — ugyancsak e felhivatalos forrás szerint — a már perfekt gazdasági kiegyezés életbeléptetése. Thun a 14. paragrafus alapján kibocsátandó viszonsági rendeletek kibocsátása, Szell Kálmán pedig a kiegyezési törvény szentesítése végett keresi fel az uralkodót.

A felhivatalos politikusok jelentései rendszeresen két részből állanak. Az egyikben regisztrálnak egy tényt, a melyet mindenki ismer, a másikban olyan kommentárt tűznek hozzá, melyet senki se hisz el.

Szakasztott ilyen ez a felhivatalos jelentés is. A két miniszterelnök utazása ismert dolog, azt nem lehet tagadni, tehát bevallják. De azt a mit az utazás célja felől mond, az egyszerűen képtelenség.

A gazdasági kiegyezés egy lusztrumon át vajudott, de végre tető alá került. Nagy nehézségek után jött létre, de végre létrejött. A tárgyalásokat a király vezette, a nehéz harcok az ő szemeláttára vívtak és a béke az ő közbenjárásával kötött meg. A megállapodások eredménye az a magyar törvény, melyet az ország-

gyűlés immár elfogadott és az az osztrák rendelet, melyet a császár fog kibocsátani. A törvény minden betűjét, a rendelet minden szavát ismeri az uralkodó: jobban mint a miniszterei. Hiszen három osztrák és egy magyar miniszterium dönt e kiegyezés munkájának létrehozásába. A törvény szentesítése és a rendelet aláírása immár csak pusztá formalitás. Törvény is, rendelet is, ott van már a kabinetirodában. Készen van már valószínűleg a legfelsőbb aláírás is, csak a kihirdetés napjának dátumát kell kitölteni. Olyat állítani tehát, hogy a két kormányelnök ezért az aláírásért zavarja a király ischli nyaralását, ismételjük — egyszerű képtelenség.

Egészen más oka van annak, hogy az ischli miniszterjárás az idén is megismétlődik. Sokkal nagyobb dologról lesz ott szó. Egyes lapok, köztük egy olyan is, a mely a kormányhoz közel áll, beszélt is már, hogy komolyan szó van az osztrák alkotmány megváltoztatásáról.

A tavalyi ischli miniszter-konferenciának is ez volt a tárgya. A vége pedig a Bánffy-kormány bukása lett.

A magyar politikai ég horizontján ismét sötét felhők tornyosulnak. Vagy talán nem is hejyes ez a hasonlat. Nem ujak ezek a felhők. Régen ott kóvályognak a magyar politika levegőjében. De a magyar politikai színpad rendezői egy kis színpadi záporpróbát rendeztek nemrég. Ez a zápor megtisztította némileg a fulladt levegőt, de a viharfelhőket nem űzte el. Azok elvonultak egyidőre, de újra visszatérnek mind sűrűbben, feke-

tébben és fenyegetőbbben és olyan vihart rejtenek méhökben, melyekhez képest az a tisztító színpadi zápor csak gyerekjáték volt.

Néppárti gyűlés.

Peéren 1899. július 23-án, vasárnapon, d. u. 3 órakor a róm. kath. templom előtt való téren, néppárti népgyűlést tartanak a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó, Tartja: Zichy Nándor gróf. 2. Mit tett eddig a néppárt? Tartja: Molnár János orsz. képviselő. 3. Legyünk-e néppártiak? Tartja: Kálmán Károly orsz. képviselő. 4. Elnöki zárszó.

A kétegyházi plébánia autonómiaja.

Nogáll László plébános fáradozása hamar értékes nyomokat hagyott hitközsége életében. Most, midőn a plébánia belélete a plébános és hívek közötti viszony legszebb harmoniába van hozva, a buzgó plébános autonómia alapon rendezi be véglegesen hitközségét. Ma vettük az autonómia alapszabályokat s örömmel adunk hírt róla, mint a helyi autonómia terjedéséről.

A komáromi főispánság.

Komáromból írják, hogy Sárközy Aurél már maga sem csinál titkot a bukásából. Legutóbbi audienciája alkalmából szomorúan győződött meg a felől, hogy befejezte misszióját. Természetes tehát, hogy a kombinációk is megindultak az iránt, hogy ki lesz utóda Sárközynek a főispánságban? Az általános meggyőződés az, hogy Ghiczzy Dénes alispán, a kit

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Három eskü.

Irtá: S. B.

Hárman vannak testvérek. Szép, kedves teremtese az Istennek valamennyi. Együtt egy gyönyörű rózsacsokornak tűnik fel ez a három leány, de egy külön-külön is gyönyörködhetik bármelyikben a legfinomabb izlésű ember is.

Bogárfeke a szeme mindegyiknek és csak arcszínük különböznek egymástól. Margit arca barna, míg a másik két leányé fehér, mint a hó. A legfiatalabbnak különösen jól áll az a tulságos fehér arc széfefekete, ragyogó szeméhez.

Margitnak nemcsak arcszíne, de kedélye is elűt két nővérétől. Az ő társalgása kimért, méltóságteljes, míg Olga és Magda valóságos eleven ördögök. Fecsegnek, kacagnak folyton, ha társaságban vannak, míg édes otthonukban énekelnek mint egy-egy kis filemüle.

De nem is csoda, hogy Margit annyira komoly leány, mert hiszen nem is olyan fiatal már, ámbar nem látszik meg rajta, hogy kilépett a fiatal leányok sorából.

Azán meg hamar megösmerte az élet nehéz küzdelmeit.

Még alig volt 17 éves, alig végezte el a képezdét, amikor teljesen árván maradt két kisebb nővérével.

A kérélehetetlen sors egymásután ragadta ki közülök a kenyérkereső apát és a jó, gondos anyát.

Ott állt Margit az élet kavargó tengerében két kis nővérével mindenkitől elhagyatva, támasz nélkül.

Egyedüli kincse, melyben összes reménye összpontosult, óvónői oklevele volt.

Fiatal volt a szíve, lelke, de azért át érezte helyzetét. Tisztában volt Margit azzal, hogy fontos hivatás vár rá és le kell mondania édes ábrándjairól kedves kis nővérei érdekében.

És le is mondott mindenről. Erős elhatározással kereste fel jóembereit, hogy nemes szándékában segédkezzenek neki és állást szerezzenek számára.

Néhány nap múlva meghívást kapott Margit a tanfelügyelőhöz. Örömmel sietett eleget tenni a meghívásnak, de nagy meglepetésben részesült, amikor belépett a tanférfiu fogadótermébe és tisztelettel meghajolva bemutatva magát.

— Magácska ez a Tóth Margit, aki óvónői állást akar? — kérde a tanfelügyelő.

— Igen, Nagyságos uram! — szölt Margit fülig elpirulva.

— Hiszen a kisasszony még gyermek és nincs elég ereje, hogy 30—40 gyermekkel bajlódjék, — szölt határozottsággal a tanfelügyelő és olyan mozdulatot tett, hogy minden további beszéd felesleges.

Tóth Margit, az a fiatal, gyöngye leányka már-már indulni akart kifelé a tanfelügyelő szobájából, de egyszerre eszébe jutott az a két

aranyos gyermek, az ő két kis nővére és ez erőt adott neki arra, hogy a tanférfiu nézetét kérésével megváltoztatni igyekezzék.

Előszedte Tóth Margit kitűnő bizonyítványait, aztán elmondta kényes helyzetét és szinte könnyezve kérte a tanfelügyelőt, hogy neki állást adjon.

A tanfelügyelők szíve sincs kőből és így Körösy Gábor szíve is megégett a szép leány kérésén. Egyik virágzó kis községbe nevezte ki Margitot, de azon megjegyzéssel, hogy utána fog nézni, vajjon képes-e pontosan teljesíteni hivatását . . . . .

Alig foglalta el Margit új és egyszermind első állomását, mindjárt a legnagyobb érdeklődés központja lett a község aranyifjusága előtt.

És csak fokozta az érdeklődést az a körülmény, hogy a gyönyörű fiatal óvónő még csak tekintetre sem méltatta egyik Don Juant se.

Ő nem törődött senkivel. Két kis nővére nevelésére és az óvodára fordította egész gondját.

Különösen az utóbbira oly nagy súlyt fektetett, annyira lelkiismeretesen teljesítette hivatását, hogy szinte a tanfelügyelő is megsokallta és figyelmeztette gyenge szervezetére.

De Margit nem is hederített erre a figyelmeztetésre. Az ő megszokott rendszerével tanította, nevelte a gyermekeket tovább.

Nem kimélte gyönyörű szép hangját sem. Körbe állította a kis törpéket és énekelt nekik szépen, teletüdővel. Úgy dalolt, hogy szinte

legszívesebben láttak volna a megyei közigazgatás élén. Sárközy Aurél mulasztásai folytán nem tarthat számot a kinevezésre, mert hisz a mócsai esetről neki éppen olyan régen volt tudomása, mint a főispánnak. A megyei szabadelvű képviselők közül egyik sem alkalmas arra, hogy a megyei klikkuralommal szembe tudjon szállani és így senkinek sincs kétsége az iránt, hogy nem a megye határain belül lakik az új főispán. Legtöbben *Hunkár* Dénes veszprémmegyei nagybirtokosról beszélnek, a ki Komáromban is rendkívüli népszerűségnek örvend és ugy tehetségei, mint pártatlanságáról ismert rokonszenves egyénisége révén leginkább van hivatva arra, hogy a megzavart rendet és békét a megyében helyreállítsa.

A fiumei kérdés.

Szell Kálmán miniszterelnök tegnap fogadta Fiume polgármesterét. A beszélgetés tárgya volt a fiumei kérdés. A miniszterelnök kijelentette, hogy a minisztérium jóakarattal van a fiumei kérdés iránt, kívánja annak megoldását, de mégis a fiumei kérdésben soha sem fog oly preleltioikat engedni, melyek az állam decorumát és tiszteletét csak legcsekélyebb mértékben is megsértik. A kormányzás legyen széles, olyan, a mi megegyezék az állam összerdekeivel és az állam intézményeivel, tovább azonban nem hajlandó menni.

Tót népgyűlés.

Július 23-án Liptó-Szent-Miklóson nagy népgyűlés lesz. A népgyűlés intézői: Sztodola Emil dr. ügyvéd, Kutlik Tivadar földbirtokos és Bodiczky Dániel kereskedő. Folyó hó 13-án a lipótszentmiklósi főszolgabírói hivatalnál Ruzsiak János ügyvéd nyújtotta be a 17 aláírási tót szövegü beadványt, melyben engedélyt kérnek, hogy a kolostor-kertben, rossz időjárás esetén azonban a »Fekete Sas« szálló nagyertermében népgyűlést tarthassanak. A kérvény szerint a népgyűlésnek a következő napirendje lesz: 1. Ruzsiak János üdvözlő a gyülekezettel. 2. Csorda Pál *ev. lelkész* az *egyházpolitikai törvények módosításáról*. 3. Czimrák János *ev. lelkész* a szövetkezetekről. 4. Szalva Károly könyvnyomdász és a »Narodnie Listy« szerkesztője az iskolaügyekről és közművelődésről.

élvezet lett volna hallgatni még a felnőtteknek is . . .

Bántotta, szörnyen bántotta a fiatalságot ennek a szép leánynak a visszahuzódása. A legnagyobb hódító is csüggedten vonult vissza a küzdő térről és utoljára egy éjjeli zenében adott kifejezést nézetének a bogárszemű óvónőről:

. . . Kő a szive, jég az ajka,
A szerelem sem fog rajta . . .

Pedig dehogyan volt kőből a szive és jégből az ajka!

Hiszen csak egy mulatságba sikerült elvinni kedves barátjának és már is lángot vetett kis szivecskéje és csókra vágyott égő ajka . . .

Ugy esett, hogy egy új óvoda-épület javára bált rendezett a község intelligenciájára.

Különösen a fiatalság volt rajta nagyon, mert biztosra vették, hogy ezen a mulatságon Tóth Margit is megfog jelenni.

És nem csalódtak.

A szép leány barátja társaságában vonult be a fogadó nagyertermébe.

Megjelenése eksztázisba hozta a fiatalságot. Minden szem reá tapadt és amikor a cigány rákezdte a tüzes csárdást, egyszerre husz fiatal ember rohant Tóth Margitot tánczra kérni.

Legügyesebb köztük Faragó Géza volt, mert ő érkezett elsőnek Margit elé és így ő járhatta vele boldogan az első csárdást.

Sokáig húzta a cigány nagyon. Faragó Géza pedig rakta a csárdást tüzesen és szinte

5. Sztodola Emil dr. ügyvéd a 68-iki nemzeti törvények módosításáról és életbeléptetéséről, 6. Kutlik Tivadar *ev. lelkész* és földbirtokos a földmivelés előmozdításáról s a közjogok gyakorlásáról fognak felolvasni. A hatóság a népgyűlés megtartását megengedte. Két szembe ötlő ennél a gyűlésnél.

Egyik az, hogy egy ág. hitv. lelkész a revizióról fog szólni, tehát elítéli azt, amibe »püspök«-eik belé erőszakolták az egész felekezetet; a másik az, hogy három ág. hitv. lelkész is szerepel egy tót gyűlésen és pedig azon, hol a Narodnie Listy pánszláv lap szerkesztője adja a hangot.

Ugy látszik, a pánszláv törekvésekben nincs vakáció.

Elhagyott Ausztria.

A csehországi *Graslitzban* Wolf, a radikális reichsrathbeli képviselő népgyűlést híjt össze s ott a Magyarországgal való kiegyezésről beszélt. A gyűlésen azonban olyanok történtek, melyek miatt a kormányképviselő a gyűlést feloszlatta. Wolf ur erre a gyülekezettel élén a mintegy háromnegyed órányira fekvő Kingenthalba vonult, *Szászországba*, a hol egy vendéglőben a félbeszakított beszédet folytatta. A tanácskozás után az urak visszatértek ismét a sokszor elhagyott Ausztriához.

A magyar-csékei választás.

A magyar-csékei mandátum tudvalevőleg megüresedett, mivel a püspökké választott *Goldis* József lemondott. Biharvármegye központi választmánya tegnap, kedden délelőtt ülésezett a csékei mandátum betöltése, illetve a képviselőválasztás tárgyában.

Szunyogh Péter alispán elnökölt s jelen voltak: Papp János főjegyző, dr. Vallner Ödön m. főügyész, Szabó József, Bartók Kálmán, Fassie Tódor, Balogh Lajos, Hegyesi Márton, Szunyogh Szaboles, Lovassy Ferencz és Keszthelyi Zoltán tb. főjegyző.

Elnöklő alispán előterjesztette, hogy *Goldis* József, a magyar-csékei választó kerület országgyűlési képviselője [mandátumáról lemondott s így a központi választmánynak intézkedni kell,

hogy a választás a törvényes határidőn belül megejtessék.

A központi választmány a választást *július hó 29-re* tűzte ki. Tekintettel arra, hogy a kerületben 2486 szavazó van, tehát a törvényben megállapított 1500-nál jóval több, a szavazás két szavazatszedő küldöttség előtt fog történni.

A választás vezetésével *Bartók* Kálmán nagybirtokos, törvényhatósági tagot bízták meg.

Az I. szavazatszedő küldöttségénél elnök lesz *Bartók* Kálmán, jegyző *Klász* Antal magyar-csékei körjegyző.

A II. szavazatszedő küldöttségénél elnök *Géczy* János, jegyző *Kien* Károly venter körjegyző.

Helyettes elnökök: *Középegy* Kálmán és *Papp* Vazul; helyettes jegyzők *Popa* Mihály és *Barra* Géza.

Jelöltekről már hetek óta beszélnek, sőt programbeszédnek is hangzottak már el a kecskejárásán, azonban hivatalosan július 23-án fogja a jelölést megtartani a szabadelvű párt, amint azt a szétküldött következő meghívó beharangozza:

A magyar-csékei választó kerület szabadelvű pártjának tagjait van szerencsém július hó 23-án délután 3 órakor Magyar-Csékén a vendéglő nagy termében tartandó pártértekezletre tisztelettel meghívni.

Tárgy: A lemondás folytán megüresedett képviselői állás betöltése iránti jelölés.

Magyar-Cséke, 1899. július 18-án.

Bartók Kálmán,
pártelnök.

A város közegészségügyének fejlesztése.

— A közegészségügyi szakbizottság ülése. —

Nagyvárad város közegészségügye az utóbbi tíz év alatt sokat javult. Jó része van ebben a város áldozatkészségének, a melylyel vízvezeték, járványkórház stb. létesített, de kétségtelenül elismerés illeti meg az orvosi kar és első sorban a fő- és tisztiorvosok buzgalmát is, amelylyel közegészségügyünk javítása érdekében működtek.

Tegnap délután ismét fontos ügyekben tárgyalt a város közegészségügyi szakbizottsága.

látzott rajta, hogy valami tulboldog érzés tartja fogva egész valóját.

Amikor aztán elhallgatott a zene, karon vette a derék szép férfi Tóth Margitot és helyre kísérve leült mellé.

Nagy meglepetéssel figyelte egyik sarokból az ifjuság Faragó Gézát és Tóth Margitot.

Valami különöset beszélhettek, mert olykor-olykor lángvörös lett a szép leány arca.

Nagyon keveset tánczolhattak egész éjjel Margittal, mert majd minden tánczra lefoglalta Faragó Géza.

Másnap aztán arra ébredt a község, hogy a visszahuzódó Tóth Margit férfi vendéget fogad, Faragó Géza tett látogatást a szép leánynál.

Elmaradhatatlan, napos vendég lett a háznál és Margit mindennap jobban érezte szive dobogását.

Megszerette, nagyon megszerette Tóth Margit azt az ifjút, kinek szívében szintén mélységes szeretet éledt a leány iránt.

De Margit boldogtalan volt mégis!

Eszébe jutott szent fogadása, hogy nem megy férhez addig, míg két nővérének jövőjéről nem gondoskodik.

Kinos érzelem szállta meg arra a gondolatra, hogy majd egy napon ki kell kosaraznia azt a férfit, akit oly önzetlenül szeret és akit nem lesz képes feledni soha.

. . . Nem kellett sokáig várakoznia e szomorú napra.

Egy délután feltűnő ünnepélyes hangulatban lépte át Faragó Géza a küszöböt.

Néhány jelentéktelen szó után reszketve fogta meg Margit bársony-puha kacsóit és lágy hangon vallotta be neki, hogy szereti; szereti önzetlenül és feleségül venné, ha viszont megajándékozna őt szeretetével.

Tóth Margit koronfeketé szemei megteltek könnyel e szavak hallatára és némán bámult az esdeklő ifjura.

Faragó Géza rosszat sejtett a szép leány halgatásából és kétségbeesetten kérdezé:

— Hát nem szeret? Elutasít, édes Margitom?

— Szeretem, nagyon szeretem, de mégis el kell utasítanom! — válaszolt a szép óvónő és hangos zokogásba tört ki . . .

Azután elmondta Tóth Margit, hogy szent eskü köti ahhoz, hogy nem megy férjhez, míg egészen fel nem neveli két nővérét és valami módon jövőjükről nem gondoskodik.

Hiába volt Faragó Géza minden rábeszélése, könyörgése; hiába mondta, hogy neki jó hivatala van és gondoskodni fog a két leányról, nem ért semmit. Margit kötötte magát szent esküjéhez.

Lesujtva bucsuzott el az ifju a szép leánytól és már másnap hírt sem hallotta senki.

Elment messze, messze . . . hátha elfeledi azt a szép leányt . . .

Megtörtén, keserűséggel szívében folytatta Margit mindennapi munkáját.

Énekelt a kis gyermekeknek tovább, még szebben, szenvedélyesebben, mint valaha.

Szinte ki lehetett hangjából érezni a méretetlen nagy bánatot és azt, hogy azok a dalok

A nagy költséggel ujonnan létesített *László kórház* vagy inkább járványkórház szabályzatát is tárgyalták.

Az ülés lefolyásáról alább adunk számot, azonban némi megjegyzésünk van a czimre vonatkozólag.

Nem értjük, honnét vették a *László* elnevezést. Mert ha a város nagy alapítójának emlékét akarták megtisztelni, akkor a szent és király jelzőket nem lehet elhagyni; mert itt egy humánus intézetről van szó, nem pedig a *László* malomról, vagy *László* páholyról.

Egy idő óta bizonyos irányt látunk mindjobban előtérbe lépni a városházán, a minek következménye az ilyen érthetetlen és kegyetlen dolog, mint a *László* kórház elnevezése.

Az ülés lefolyása különben a következő volt:

Jelen voltak: dr. Grósz Albert elnök, dr. Baróthy Ákos, dr. Papp Oszkár ezredorvos, dr. Grósz Menyhért, Busch Dávid, dr. Berkovits Miklós, dr. Kutiák Ágoston, dr. Mayer László, Nyiry György, Alexander Lajos, Szűts Dezső jegyző.

Beóthy László főispán megküldte a váradvaraljai kerületi tisztviselői állásra kiírt pályázatot s a beérkezett pályázatokat, a végéből, hogy mondjon véleményét a szakbizottság: megvan-e az illetőknek a kellő képesítésük.

Pályáztak: dr. Barna Ármin, dr. Deák Jakab, dr. Horváth Gyula, dr. Kassay Kálmán, dr. Konrád Béla, dr. Mezey Sándor, dr. Munk Béla, dr. Nemes Áron, dr. Ternér Béla és dr. Ullmann Béla. Mind a tíz pályázónak meg van a kellő képesítése.

A második tárgy a szegényorvosi állás rendszeresítésének kérdése volt.

Néhai *Kunyhóssy* János törvényhatósági tag a milleniumi diszközgyűlésen 1896-ban indítványt tett, hogy kerületenkint u. n. szegény orvosi állások rendszeresítsenek. Az elmúlt évben pedig *Gábor* János kérelmezett a törvényhatósághoz, hogy a Réten egy orvosi állás rendszeresítsék a szegény betegek ellátására.

Dr. *Baróthy* Ákos városi főorvos feleliti, hogy a tisztiorvosok teendője rendkívüli módon megsaporodott s az orvosi létszám 27 év óta változatlan. Tekintettel azonban a város pénzügyi helyzetére s a közegészségügy közzeli államosítására, ez alkalommal ne véleményez-

zék a különben szükséges szegényorvosi állások rendszeresítését, hanem tartassék fenn a jelenlegi állapot. Az 1902. évi általános választásokra azonban készítsessék elő a szegényorvosi állások rendszeresítésének kérdése.

Dr. *Konrád* Márk hálával csatlakozik a főorvos véleményéhez, mert az a tisztviselők önzetlenségét bizonyítja. Indítványozza, hogy a főorvos és tisztiorvosoknak ezért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzanak.

Egyhangulag elfogadták a főorvos véleményét s dr. *Konrád* Márk indítványát.

Ezután a *László* (járvány) kórházra vonatkozó szabályrendeletet tárgyalták.

Az egyes pontokat aprólékosan megvitaták s több helyen módosították. Lényegesebb módosítás az, hogyha a betegek létszáma nagy, más orvost alkalmazhatnak a kórház ellátására, mivel a tisztviselők ilyenkor nem képesek más kötelességeik mellett a kórház megsokasodott teendőit ellátni.

Dr. *Mayer* László indítványozta, hogy a hivatalból bevitt betegek után fele részben a város, fele részben az orsz. alap viselje az ápolási díjakat.

Gerő Ármin ezt nem helyesli, bizzák ezt a kórházügyi osztályra.

Dr. *Grósz* Menyhért, dr. *Grósz* Albert és dr. *Berkovits* Miklós pártolják dr. *Mayer* László indítványát.

Az idő előrehaladván, a még kitűzött ügyeket: a gyermek-kórházról alkotott szabályrendeletet, továbbá a fertőző betegségben levő iskolás gyermekek testvéreinek elkülönítéséről, — a csütörtökön, július hó 20-án délután 3 órakor tartandó ülésre halasztották.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Augusztus 15. Mulatság Nagyszalontán a gymnasium javára.

Augusztus 23. és 24. Kereskedelmi kamarák kongresszusa.

Augusztus 27. Csonkatorony felavatása Nagyszalontán.

Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa.

* **Szent Vincze napja.** A szegények nagy apostolának, *Páli Szent Vinczenek* emléknapiját tartja ma a kath. egyház. Ez a nagy szent hosszú, áldásos életének minden munkásságát, minden fáradságát a nyomor és szenvedés enyhítésére szentelte és pedig olyan sikerrel, amilyenre alig mutat példát a történelem. Nincs az emberi nyomoruságnak és szenvedésnek az a neme, melyre ez az igazi nagy emberbarát segítséget ne nyújtott volna. Százakra megy az általa alapított jótékony intézetek száma. Nagy alkotásai által annyira megnyerte honfitársai háláját és elismerését is, hogy a nagy francia forradalom rémnapjaiban országos költségen szobrot emeltek neki. Jótékonyágát szelleme ma is folytatja az általa alapított férfi és női szerzetek, különösen Szt. Vincze leányai, az irgalmas nénék által. A városunkban levő Sz. Vincze zárdákban áldott emlékü alapítójuk ünnepe alkalmából ünnepélyes misék lesznek.

* **A honvéd hadapródiskola vendége.** *Csesznák* Benő tábornok, a budapesti I. honvédkerület parancsnoka, július 17-én és 18-án szemlélte meg a nagyvárad m. kir. honvédhadapród iskolát. A növendékekkel szigorú vizsgát tartott; s úgy az elméleti, mint a gyakorlati téren tapasztalt eredmény és siker felett teljes elismerését fejezte ki.

* **Esküvő.** *Jánosházi* László budapesti egyetemi segédtanár, *Jánosházi* János nyugalmazott igazgató tanító fia ma d. e. 9 órakor esküszik örök hűséget *Bohlemann* Sárának, *Makay* Sándor bájos és nagyműveltségű leányának az ág. ev. templomban. Tanuk: *Sztankovics* József kereskedő és *Réz* Mihály, a községi iskolák felügyelője.

* **Magyar orvosok külföldön.** A nemzetközi szemészeti kongresszus az idén augusztus 14-től 18-ig Utrechtben fog megtartatni. A kongresszusra a világ minden részéből igen sok tudós jelentette be részvételét. Magyarországról dr. *Goldzicher* Vilmos egyetemi tanár, továbbá dr. *Grósz* Emil egyetemi tanár, dr. *Grósz* Albert közegészségügyi tanácsos, nagyvárad orvos fia vesznek részt a kongresszuson.

* **Névmagyarosítás.** *Kesselgrüben* Éliás nagyvárad lakos s kiskoru gyermekei János, Béla és Edith vezetékeveiket *Kardosra* magyarosították.

* **A nyár és az esküdtek.** Bécsben ma megkezdődött — volna egy 14 napig tartó esküszéki ülésnek két csalárdul bukott kereskedő elleni tárgyalással, ha a törvényszéknél megjelentek volna az esküdtek. Csakhogy 45 közül 23 jött el. 13 esküdt orvosi bizouyítvánnyal igazolta neurasteniáját. Holnap talán megjön a 24-ik esküdt is.

* **Knezsevics György — Budapest.** A M. E. L. közli a következő érdekes újdonságot, mely a belgrádi merénylet szálait Budapest keresi: Egyik fővárosi előfizetőnkől, egy különben nagyon megbízható szerb embertől, a következő sorokat kaptuk: »Kötelességemnek tartom a szerkesztőségnek b. tudomására adni, hogy Knezsevics György — aki tudvalevőleg Milán volt szerb király ellen nemrég merényletet követett el — f.é. április hónapban, több napon át Budapestben tartózkodott és pedig Kőbányán, a »Szabó«-féle szállodában. Itteni párnapos tartózkodása alatt azt a gyanút keltette fel bennem, mintha Belgrádból egyenesen ide küldték volna, hogy az itteni — Kőbányán — tartózkodó illetőleg Szerbiából jött utazókat és kereskedőket — ellenőrizze. Társaságomat is kereste, mert azt gondolta, hogy én is Szerbiából való vagyok. Egész magatartása igen gyanús volt, én ennél fogva kerültem társaságát és gyanumat ismerőseimmel is közöltem. Knezsevics György egy fiata hölgy kíséretében jött

tulajdonképpen nem is a gyermekeknek szólnak, hanem messze, maga sem tudja hová . . .

Egy napon aztán arra a szomorú tudatra jött, hogy be van rekedve és nem képes tovább énekelni.

De ez egy cseppet sem keserítette el Tóth Margitot. Elővette hegedűjét és azzal mulattatta a kis lurkókat . . .

. . . Végre azt vette észre, hogy két nővére, akikért feláldozta magát, szépen kifejlődött leányok lettek.

Mint egy jó anya, úgy vitte őket mulatságokba, társaságokba, hogy jó férjeket szerezzenek maguknak.

Mikor csinos, házasulandó férfiakat látott Olga és Magda körül, mindig eszébe jutott az ő első szerelme és keserűségét csak az a tudat üzte el, hogy két nővére férjhez mehet, nem áll utójában semmi.

. . . Egy napon aztán két csinos fiatal ember kérte meg Olgát és Magdát Margittól, aki szívélyesen fogadta a két ifjút és megígérte támogatását nővéreinek.

Este, amikor a három testvér vacsorához ült, Margit előadta nővéreinek, hogy két rokonszenves fiatal ember kéri kezüket.

Olga és Magda szomorúan néztek össze a nevek hallatára, majd tagadólag rázták fejcskájukat.

Margit ijedten nézett a két leányra és az okról tudakozódott.

— Talán nem szeretitek? Hiszen látom, nagyon szívesen vagytok együtt velük.

— Én nagyon szeretem Róbertet — szolt Olga — Pistát is szereti Magdus, de még sem megyünk férjhez.

— És miért? — kérdé csodálkozva Margit. — Mert megesküdtünk édes anyánk sirjánál, hogy nem hagyunk el hálátlanul míg te férjhez nem fogsz menni.

— Oh ti szerencsétlenek! — kiáltott fel Margit kétségbeesetten és betemetve arcát kezeivel, fájdalmasan zokogott . . .

Eszébe jutott e szomorú pillanatban Faragó Géza. Látni vélte annak bánatos szép arcát, amikor elutasította, eltaszította magától.

Amikor pedig pihenni tért, a sötét kis szoba még nyomasztóbban hatott kedélyére.

. . . Másnap nyolcz óra lehetett, amikor egy csinos férfi lépett a szobába.

Margit, amikor megpillantotta a belépőt, felsikoltott és önkívületlen állapotban omlott a melléte álló Olga karjaiba . . .

. . . Amikor magához tért, már Faragó Géza fogta át gömbölyű termetét.

— Vissza jöttem, mert vissza hozott a szívem. — szólt meg mély hangon a férfi. — Ne utasítson el ismételtén, édes Margitom!

— Szeretem, még mindig nagyon szeretem! — kiáltott fel Margit és szenvedélyesen fogta át Faragó Géza nyakát.

— Na akkor mi is férjhez megyünk! — tapsolt örömben Magdus.

— Egyszerre tartjuk esküvőnket! — egészítette ki Olga.

— És úgy is lett!

Kőbányára és együtt is laktak a fentnevezett szállodában; de ezt a hölgyet sohasem lehetett látni nappal, mert egész nap odahaza volt, de annál inkább látható volt — éjjel, de kizárólag csak olyan helyeken, a hol szerb utazók vagy kereskedők mulattak, bizonyára azért, hogy ezek társaságából egyet-mást megtudhasson. Az én meggyőződésem az, hogy Knezsević György a szerb kormány titkos rendőrije volt. Eddig a levél. Mi pedig felkérjük a fő- és székváros államrendőrségét, illetőleg a bejelentő hivatalt; alapítsa meg, vajjon Knezsević György György csakugyan Budapesten tartózkodott-e vagy nem?

* **Vad kacsa.** Egyik helybeli lap szerint az Ullmann Izidor koporsóját először *Beöthy* főispán, *Szunyogh* alispán, Hoványi Géza, Hlatky Endre stb. vitték. Eltekintve attól, hogy főispánok és alispánok nem éppen minden nap visznek koporsót, ebben az esetben nem is vihettek volna, mert tudvalevőleg Ullmann az orthodox hitközség elnöke volt, — az a temetés diszes és impozáns volt így is, teljesen felesleges ilyen féle kacsákat röpiteni a gyászsethez.

* **Kenyér-szobrok.** Kolozsvárt pár nap óta érdekes kiállítás van. Egy váczon elzárt feyencz a börtönben rabkenyérből szobrokat csinált s most hogy kiszabadult, kiállítást rendezett belőlük. A legérdekesebb munkák: Krisztus Pilátus előtt (Munkácsi festménye után), a Deák mauzóleum, a király mellszobra, egy varrógép stb. A szobrok az Angol királynő szállodában vannak felállítva. A szobrok készítőjét a szobrászatban hír szerint az állam tovább fogja képeztetni.

* **A gárdista halála.** *Kötegyán* községben éldegélte öreg napjait *Jedlicska* Ferencz nyug. kötegyáni jegyző »a gárdista« a mint a községben közönségesen hívták. Ezt a nevet pedig nemcsak az által érdemelte ki, mert ölnyi magas alak volt, ki még a 76 év alatt sem görnyedt meg egy szemernyit sem s a mint a községben végig lépegetett peczkésen ősz alakja, a falu népe tisztelő bámullattal köszöntötte. *Jedlicska* Ferencz ugyanis már 17 éves korában a megye legmagasabb és legdaliásabb alakja volt s Biharvármegye őt találta legméltoőbbnak arra, hogy 1840-ben *V. Ferdinánd* mellé a magyar nemes testörségbe küldje fel, melynek 10 évig volt tagja. Huszár főhadnagy ranggal hagyta oda a katonaságot s visszajött Biharvármegyébe, hol esküdtnék választották meg, majd később jegyzőnek Kötegyánban, hol azután nyugdíjaztatása után is lakott. A megyeszerte híres szép főre itt kerültek ősz fűrtök s itt merült a feledésbe, míg hétfőn bekövetkezett halála felelevenítette az aggastyán egész multját, mely visszanyult a nemzetnek az alkotmányos ujjaszületés előtti korában.

* **A német nyelv a magánépítési bizottságban.** A Radetzky-laktanya vezetősége kérvényt adott be a fővároshoz aziránt, hogy a II. ker. pasaréti gyakorlóterén szerszám kamarát építhessen. A bizottság azonban a kérvényt figyelembe se vette, mert a vezetőség *német nyelven mutatta be a terveket.*

* **Az első eltolt haz.** A tanács végleg elhatározta, hogy 75.000 frtért eltoltatja a Mester-utczai egy emeletes iskolát. Az eltolás végrehajtására vonatkozó terveket a vállalkozók ma nyújtották be a tanácshoz. A tervek szerint az épület alágerendázását augusztusban kezdik meg s az egész eltollással októberben már annyira elkészülnek, hogy az iskolát átadhatják a használatnak. Az iskola beépített része 1764 négyzetméter, amelynek sulya 11.575 tonna, Az iskola tulajdonképpeni sulya azonban csak 7667 tonna, mert a belső üres területre eső 961 tonnát az összszulyból le kell vonni. Az épületet először fölemelik és csak azután tolják el. A felemeléshez a falak mentén 508 darab tartó vasgerendát helyeznek el, amelynek mind-egyike 19.5 tonna hordképességű. Ezek alá a

hosszában fekvő vasgerendák alá ugyanannyi, egyenkint 45 tonna hordképességű fagerendát fektetnek keresztbe s ezek alá helyezik az emelő csavarokat. Minden gerenda alá két emelő csavar jön, úgy, hogy az épületet 1016 csavargép emeli, amelynek az emelő képessége 25.400 tonna. Mikor az épületet felemelték, aczelhengereken nyugvó sinekre eresztik le s ezeknek a hengereknek a segítségével tolatják a már előbb felépített új alapra. Az összes gépezeteknek perczenként egyszerre kell működniök s a toló csavarokat 300 munkás kezeli.

* **Akiknek fűtül a vonat.** Élesd községéhez igen messze fekszik a vasuti állomás s a 18. sz. órházról rövidebb uton közlekedhetnek, azonban itt csak két vegyes vonat áll meg. Élesd község képviselő testületének kérelmére Biharvármegye közigazgatási bizottsága feliratot intézett a kereskedelmi miniszterhez az iránt, hogy a személyvonatok is megálljanak a 18. sz. órháznál. A miniszter a kérelmet azonban nem teljesítheti. Leirata szerint, minthogy Élesd és környéke törvénykezési tekintetében Nagyváradhoz tartozik s szükségleteit kielégíti. A kért személyvonatok közül kettő úgy sem felelne meg a czélnek, mert éjjel közlekedik s alig volna elég közönsége. A 3-ik személyvonat pedig későn érkezne, délelőt 11 órakor érkezik Nagyváradra.

* **Leharapta a felesége orrát.** Hajdu-Böszörményben Szabó László mezei munkás észrevette, hogy a felesége, Czegény Erzsébet, megszegi a hitvesi hűséget. E miatt örökös volt köztük a porpatvarkodás s végre a kikapós menyecske ott hagyta a férjét. Tegnap Szabó az utcán találkozott a feleségével. Kérte, hogy menjen vissza hozzá. De az asszony kijelentette, hogy soha többé. Erre a dühbe jött férj leharapta a felesége orrát s úgy elhajította, hogy nem találta meg többé. Az elrutított menyecskét ápolás alá vették, a férjet pedig letartóztatták.

* **Andrée élelmiszere.** Abból alkalomból, hogy Andrée elindulásának most volt a másik évfordulója, felmerült az a kérdés: vajjon a merész léghajós és társai az északi sark jegesvidékin nem éhen vesznek-e el? Nem lehetetlen, hogy így jártak, ha a léghajó esetleg leszállt a jégmezőkön, hol sem ember, sem állat nem él. Andrée csak három és fél hónapra való élelmiszert vitt magával. Arról gondoskodtak, hogy a hidegnek ellent állhassanak, ha esetleg hosszabb ideig kell tanyáznok a jégmezőkön — attól tehát nem kellett tartaniok, hogy megfagynak. Egyedüli az élelmiszert kérdése lehetett rájuk nézve veszedelmes. Vittek ugyan magukkal fegyvert s 792 darab töltényt, de vajjon találhattak-e jegesmedvét vagy fókát, mely táplálékul szolgálhatott volna nekik. Nansen is csak száz napi élelmiszert vitt magával északsarki utjára s tizenhárom hónapig medve és foka hussal élt társaival együtt.

* **Nagy tűz Budapesten.** Tegnap kedden, déli 1 órakor, mint Budapestről távirják, a nyugoti pályaudvarnak Podmaniczky-utczában levő olajraktárában tűz támadt, a mely óriási mérveket öltött. A veszedelmes tűznél rengeteg nép valamint a mentők és az összes budapesti tűzoltók megjelentek. Az oltás rendkívül nehezen ment.

x **Nagy zene-estély.** Ma, szerdán délután 4 órától esteli 10 és fél óráig a helybeli tűzoltó gyermek-zenekar fog a Schlauch-kertben hangversenyezni egész ujonnan betanult műsorral. Számos látogatást kér a karmester és Nagy Márton czukrász.

* **Meglopták a Nagypiaczon.** Tegnap hajnalban a nagyvásártéren *Karásdi* Imrénének a szerkeréről leloptak egy zsák búzát. A tettes elmenekült.

* **Elveszett munkakönyv.** *Hobicsek* Jakab esztradia legénynek elveszett a munkakönyve. A rendőrség a könyv megsemmisítése iránt már meg is indította az eljárást s ezért felkéri a megtalálót, hogy a reá nézve úgy is hasznavehetetlen könyvet adja át a rendőrségen.

Geniális családok.

Egy nemrég új kiadásban megjelent francia munka érdekes adatokat közöl azokról a családokról, melyekben a tehetségek örökösödése nyilvánvaló. Ismeretes, hogy a világhírű *Bach* Sebestyén ősi családja elsőrangú művészeket adott a világnak, sőt életrajzírói 29, mások pedig 59 jeles zeneköltőt említenek ebből a talentumos családból.

Baethoven atyja tenorista, nagyatyja pedig karmester volt s a mi tehetség beléjük szorult, az genialitássá növekedett halhatatlan utódjukban.

*Haydn*nak testvére is kitünő orgonaművész volt, míg a nagy *Mendelschon* atyja sem volt éppen kontár a hangjegyek világában. *Mendelschon* nagyatyja híres bölcsész volt, egyik nagybátyja pedig mint jeles író gyűjtött magának érdemeket.

Meyerbeer egyik fitestvére híres csillagász volt, míg *Mihály* öcsese költő.

Mozart és *Palestria* familiájában számos a zenéért rajongó ember s ha nem is olyan féktelen mértékben, de szerényebb mértékben örökösei ősi zenei lánglelkének. Nem ritkák azok a példák sem, melyek az esetkezelés és színkeverés finom művészetének átörökléséről beszélnek. Így a nemrég elhunyt híres tájkép- és állatfestő *Bonheur Róza* egész családja izmos tehetségeket adott a festőművészetnek.

Corregio fia is jeles freskófestő volt. *Murillo* nagybátyja és unokatestvére is hírneves festő míg *Robsati Tintorettonak*, a velencei iskola atyamesterének *Marietta* leánya és *Domeniko* fia az arcképfestésben remekeltek.

Tizian családja kilencz nevezetes festővel ajándékozta meg a világot, maga *Tizian* atyja festő, míg anyja utólráhetetlen művészettel hímez filigrán tájképeket.

Galton egy munkájában érdekes adatok vannak a poéta-félék öröklődéséről. A rendkívüli képességek összekeveredése kisebb mértékben megvolt *Arstiophanes*, a híres görög vigjátékíró fiában is, ki szinte bohózatokat írt.

Byron, a démonlelkű, viharos sorsu brit költő anyja döllyős, idegbeteg, félbolond asszony volt, míg atyja tüzesvérű vad szenvedélyekkel telt kicsapongó ember volt. Nagypapa, ki admirális volt, jeles tengeri utirajzokat írt s a család egy nőtagja matematikai tehetségével tünt ki. *André Chénier* anyja sem volt minden napi asszony.

Corneille, a nagy drámaíró, szintén át-sugárzott valamit lánglelkéből az utána következőknek. Az ő családja adta a világnak *Cor-day Saroltát*, a nagy világrengető francia forradalom bosszuistennőjét.

Goethe, mint maga mondja egy kis versében, testileg délczag termet volt atyjára, lelki- leg anyjára ütött, kitől a vénát nyerte. *Alfréd de Mussel* fivére is regényíró.

Torquato Tasso, a »Meggzabadított Jeruzsálem« költője, a »költő király« alighanem apjától örökölte a verselés isteni játékát, mert az is a maga korában ismert költő volt.

Hugo Grotius, a nemzetközi jog megalapítója, olyan családból származott, melyben számos tudós, bölcsész és jogász volt. *Swift*nek, a nagy szatirikusnak egyik őst gyakran fölkereste a poétaihet, persze a tehetsége is egy aránylik unokájához, mint *Guliver*, a törpe az óriásokhoz.

Niebuhr, a történetíró és atyja, az utazó és író.

Lessing és testvérei mind ezt az elméletet illusztrálják.

Cuvier öcsese is a természetet buvárolja. *Darwin* ősei híres orvosok és természetbuvárok voltak. *Fichtenek* a fia is jetes filozófus *Franklin* unokái jeles vegyészek. A két *Humboldt*-testvér egyforma nevezetesség. *Linné* fia is hírneves botanikus volt a maga korában.

Stuart Mill a világhírű nemzetgazda és éles filozófiai elme, atyjától örökölte tehetségeit, mert *Stuart James* is épp oly mély elemzője volt az emberi léleknek és közgazdaság jelenségeinek. Mi sem maradunk azonban mineme nyugati népeknél hátrább, nálunk sem ritka a művészlélek vagy a poétatehetség átöröklése.

Arany János és fia, *Petőfi* családja, a *Polyai*-testvérek, a *Kisfaludyak*, a *Pulszkyak* és *Kazinczyak* mind részesei annak a tehetőségnek, mely valamelyik űsük lelkében szunyad s csak kitörésre vár.

EGYESÜLETEK.

A Szigligeti Társaság tisztí karának és választmányának t. tagjait van szerencsém felkérni, hogy f. hó 19-én szerdán d. u. 5 órakor Gazdasági és Iparbank igazgatóság szobájában tartandó választmányi ülésen megjelenjen sziveskedjenek. *Rádl* Ödön elnök.

IRODALOM.

Az Országos Néplap következő gazdag tartalommal jelent meg: Vezércikk. — A Péter fillér. — Gondolatok. — Kaszás ember (Beszély) Irtá: *Kincs* István. — Tenger csillaga (vers). Az örült (hosszabb elbeszélés). — Jogismeret — Missio (A kínaiak vallásossága). — Hazánk. — Országgyűlés. — Külföld. — Kalendarium. — Heti kronika. — Hírek. — A gazda (Az Aranka irtása). — Irodalom. — Hasznos tudnivalók: Ugor-kát téliire eltenni, méregmentes légy-papíros: légy és hogár csipés ellen; levestőzés legjobb módja. — Konyha: Öszibarack fagyalt; paprikás hal; Morzsa torta. Két kép. — Találós kérdés: sakkrejtvény. — Budapesti piacz stb. A kéthetenként megjelenő tartalmas, folytonosan változatos lapnak egész évre ára 2 frt. Juliustól—decz. 1 frt. Megrendelhető Budapest VII. k. Csömöri-ut 32 sz. alatt.

Igazságszolgáltatás.

A mócsai emberkinzás.

Mint fővárosi tudósítónk távirja, a Mócsán megkinzott *Kovács* István tegnap megjelent egy fővárosi lap szerkesztőségében s megmutatta összekinzott testét. Elmondta a többi között, hogy mikor fel volt a fogásra akasztva, a cognactól részeg jegyző szivarja tüzes végét oda dörzsölte az orra alá:

— No Pista szittál-e már ilyen jó szagu szivart? — kérdezte tőle s összeégette vele száját és orrcimpáját. Éjtélkor theát hozattak, amikor így szóltak hozzá:

— No Pista megmondod-e hol a pénz? Ha megmondod úgy velünk theázol, ha pedig nem mondod meg, akkor más theát kapsz.

Ezután történt, hogy spiritusszal összeégették a talpát.

A Splényi-Engel ügy. A kir. ítélő tábla tegnap foglalkozott *Horváth* Béla bíró előadása mellett a Splényi-Engel ügygel, de érdemleges határozatot nem hozott, hanem az aktákat kiegészítés végett visszaküldte a törvényszékhez.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Bócz Géza*.

- 1694 B. Nagy Sándor s. t. — Nagy Eszter s. t.
1906 Szabó Gézáné hagyatéka.
1915 Kozma Tódorné — Bodnár Juon s. t.
1916 Borbély András hagyatéka.
1922 Neumann Adolf s. t. — Váradi Mór.
1925 Katona Juon hagyatéka.
1929 Ladányi Áronné hagyatéka.
1936 Andrányi Kálmán s. t. — Baesinszky Lajos.

Előadó: dr. *Imrik Péter*.

- 1754 Rosenthal Mór — Veisz Ignác.
1560 Nagylétai árvaptr. — Árva János.

- 1789 Kir. kincstár — Deren Juon.
1797 Grósz József — Lakatos András.
1844 Gyebrovski Judit s. t. önkéntes árverés.
1872 Balázs Gusztáv — Klein Ignác.
1878 Özv. Molnár Andrásné — Dr. Lengyel Sándor.

1904 Newyork életbiztosító társaság — N. Molnár László.

1923 Balló Juliánna s. t. — Kreis József és neje.

1924 Balló Juliánna s. t. — Kreis József és neje.

1926 Szabó Lajos — Katz Jakab.

1937 Baum Ferencz — Paksi Márton.

1939 Fehér Izrael — Jezerniczky Dénes.

Előadó: *Nagy Ferencz*.

2323 Mózes József s. t. hatóság elleni erőszak.

2920 Rézműves s. t. rablás.

2921 Sáska Lőrincz Flóra lopás.

2327 Szilágyi Gáspár testi sértés.

2330 Özv. Nikodem Jánosné becsületsértés.

2356 Palotás Imre rágalmozás.

2703 Kozma Pável s. t. testi sértés.

2861 B. Nagy József sikkasztás.

Előadó: *Dr. Gedeon László*.

3054 Gyöngyösi János szándékos emberölés.

2856 Pisker Ignác hatóság elleni kih.

2857 Ifj. Komlódi András tulajdon elleni kihágás.

S P O R T.

Adams — istállótulajdonos.

Mivelhogy Adamsot az a veszedelem kerülgeti, hogy a sampionátust elszedi előle Cleminson, a népszerű zoké új pálya után néz. Mint gátversenyzoké már megpróbálkozott, mint tréner is sikerekre mutathat, most mint istállótulajdonos lép eddigi csodálói elé. Megvette ugyanis *Königswarter* Herman bárótól a hároméves *Csárdás*-t, mely tavaly a jobb eladóklasszisba tartozott. A milyen szerencséje Reeves mesternek van, a veje evvel a vidám nevű lóval összefog nyerni néhány klasszikus versenyt is.

TANUGY.

Keresztvetés a községi iskolában.

A nagybányai községi iskolában, melynek róm. katolikus felekezeti jellege évekkel ezelőtt megszűnt, még mindig megmaradt a régi időknek azon dicséretes szép szokása, hogy a növendékek a tanítás megkezdése előtt és befejezése után keresztet vetnek s rövid imát mondanak. Mivel pedig a növendékek között protestáns vallásuak is vannak, a keresztvetés ellen a két protestáns felekezeti lelkészei kifogást emeltek az iskolaszék előtt, azonban az iskolaszék azon álláspontra helyezkedett, hogy a keresztvetés nem tiltható el a gyermekek vallási érzelmeinek megsértése nélkül, de egyébként is a keresztvetés nem sértheti a más vallásu gyermekek vallásos érzületét. Felebbezés folytán ugyanezen álláspontra helyezkedett Szatmármegye közigazgatási bizottsága is s helybenhagyta az iskolaszék döntését. E nem nagy felekezeti türelemre valló ügyben most végső fokon a vallás- és közoktatásügyi miniszter döntött, ki szintén helyeselte és jóváhagyta úgy az iskolaszék, mint a közigazgatási bizottság határozatát. A miniszteri döntésről a következő határozat szól:

1922/99. kbsz. A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszterium 22549/99. számú leiratával értesíti a közig. bizottságot, hogy azon kérdésben, vajjon szabad-e a községi iskolában járó római és gör. katolikus növendékeknek esendesen és anélkül, hogy arra a tanítók által felhivatának, vagy csak figyelemzetnének is, keresztet vetni 1898. év július 8. 1731. kb. szám alatt hozott igenlő határozatokat a *Gergely* Károly és *Révész* János n. bányai közs. iskolaszéki tagok részéről közbetevett felebbezés elutasításával jóváhagyja;

»Mert az említett felekezeti gyermekek által önszántukból hallgatag eszközölt keresztvetés egyáltalán nem minősíthető olyan cselekménynek, mely akár az iskola községi jellegét érinthetné, akár a más vallásu gyermekek vallási érzületét sérthetné. — Határozat: Tudomásul vétetvén, arról határozatilag mihez tartás és további intézkedés végett a nagybányai közs. iskolaszék és kir. tanfelügyelő hivatal értesítettetni rendeltetik. Kelt Szatmármegye közigazgatási bizottságának Nagy-Károlyban, 1899. évi május 12-én tartott ülésében. Hugonnay gróf főispán mint elnök.«

MULATSÁG.

Mulatság Margittán. A margittai Népkör folyó hó 16-án igen kedélyes nyári mulatságot rendezett a Margit szállodában. Jelen voltak: Leányok: Belényesi Ilona, Bónyi Ilona, Szabó Irma, Veres Zsuzsika, Szántó Vilma, Szántó Irén, Ungváry Juliska, Pichelmayer Róza, Nagy Irén, Hegedüs Ilona és Esztike, Szméták Ágnes, Kádár Mariska, Szenyesi Juliska stb. Asszonyok: dr. Szántó Jakabné, dr. Sugár Bertalané, Bónyi Adorjáné, Leichtmann Lipótné, Budor Ferenczné, Nyisztor Alajosné, Kis Károlyné, Pichelmayer Antalné, Tőkés Vinczéné, Török Lajosné, Hegedüs Jánosné, Szméták Antalné stb. A kedélyes mulatság a reggeli órákban ért véget. A talp alá valót *Buza* Kálmán z. nekara szolgáltatta.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szerda: *Mozgó fényképek*. 1-ór. Góth S. vf. Csütörtök: *Családi örömök*. Góth S. vf. Péntek: *Utazás egy apa körül*. 1-ór. Szombat: *Utazás egy apa körül*. d. u: *Jani és Juczi*. Vasárnap este: *Utazás egy apa körül*.

Családi örömök bemutató első előadása lesz holnap csütörtökön. *Hennequim* e vigjátéka a budapesti vigszínházban került először színre, a hol mulatságos tárgyával és rendkívül ötletes szinpadi kidolgozásával közel 50 előadást ért. A darabot *Góth Sándor* fordította, ki utolszor lép föl ez alkalommal s egyikét játsza azon szerepeinek, a melyben bő alkalma nyílik a művészeknek a társalgási, szalon komikum sokoldalú virtuozitását ragyogtatni. A darab többi szerepeit *Horváth Paula*, *J. Vásárhelyi*, *Laczkó Aranka*, *Leövey*, *Nyárai*, *Szerdahelyi* és *Vendrei* játszáik.

A nők barátja.

Dumas fil'se minden ízében francia esprittől sziporkázó vigjátékában lépett föl tegnap *Góth Sándor* De Ryons szellemes francia világi szerepében. E szerepében nem a Feydan féle bohózatok folyton ugráló izgó-mozgó alakja, hanem az ügyes szalon társalgó volt s e tekintetben a művészi szinpadi társalgást volt alkalmunk tőle látni távol minden hadarástól a milyenre e genre többször eifajul. Ez alakításának még egy jellege van, a bámulatos kitartás és ügyesség, melylyel a hosszú darabnak minden egyes finom árnyalatait, mondásait megjátszani iparkodott.

Miklósi Ilona (Jeanne de Simerose) szalon szerepekben mint mindig úgy most is jónak bizonyult. Az igazi szellemes francia vigjátékok hangját eltalálta, a darab végén azonban nagyon észrevehető volt rajta a lankadság. *Leövey* Leó (Leverdet) a nemtörődöm francia tudóst, *Janovics* Jenő (De Chautrin) a pipotya frátert adta sikerült alakításban. (b. i.)

Örley Flóra a Gésákban. A jövő héten a Gésák kertül színre s Rolly Polly szerepét Örley Flóra a jeles primadonna fogja énekelni. A szereposztás egyébként ugyanaz marad mint azelőtt.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: Neldegg, fordította: Szirtes. 57

— Az zsarnokság volna tőled, azt te nem teheted. Mi hasznod belőle, ha akaratom ellenére itt maradok és szerencsétlennék érzem magamat? Érzem, gyűlölni tudnának, ha így lépne fel. Szót se szólnék többé hozzád, keseríteni fognának, mikor csak tehetném.

— Terálgalmazod önmagadat, azt te nem tennéd.

— De megtenném bizony! Hanem, ha elengedsz, szeretni foglak, nagyon szeretni és nagyon kedves leszek hozzád, ha értem jössz és meg leszek elégedve mindennel. Ereszsz el, Feri!

Önző volt, mint az elkényeztetett gyermek, csak saját szórakozására gondolt. A keserű csalódást, melyet urának okozott, midőn kifejezte előtte, mily kevésre becsüli az életet az ő oldalán, nem tudta megérteni, nem volt hozzá érzéke.

— Menj tehát, ha boldoggá tesz, — válaszolt szomorúan, — ha lehet, elmegyek érted, de csak rövid szabadságra számíthatok.

Áda férje beszédének csak elő részét figyelte meg:

— Tehát valóban, szabad mennem! — Háromszor megfordult a sarkán, megcsókolta urát, körülánczolta őt, újra megcsókolta és pajkoskodott örömeiben.

— Ó, te jó, te jó Feri! Milyen hálás vagyok irántad! Meglásd, mily szívesen fogadlak, ha értem fogsz jönni.

Megint körülánczolta a szobát. Ekkor feltűnt neki a kis csomag a festményekkel, mely az asztalon feküdt.

— Mi ez? Ah, a te védenezed műremekai? Csinosak, sőt igen szépek. Tudod mit? Mert olyan jó vagy, én is jó leszek, elviszek néhányat, vagy hat darabot és rajta leszek, hogy eladjam. Milyen áron?

— Darabját tiz forint alul ne add, az is potom ár. Ha neve volna a leánynak, ötször annyit kaphatna, de a dolog mai állása mellett boldog lesz, ha azt a kis összeget is megkapja. Szép gondolat volt tőled Áda.

— Látod és te mindig szemrehányást teszel nekem, hogy nincs szívem a szegények számára. De hadd most azt az ostoba irást, már ideje vacsorálni. Vagy ne, hozd először rendbe asztalodat. Én meghagyom a szobaleánynak, hogy mit készítsen az utra, mert holnap megyek! . . . megyek! — éneklé csengő hangon.

Aludt-e még Áda szíve, vagy nem is volt neki? — kérdezte magától Ganermann, mi-alatt irásait rendezte, hogy feleségét követhesse.

XVI.

Áda szüleinél volt és élvezte a főváros minden örömét. A különféle szórakozások és mulatságok most még kedvesebbek voltak előtte s még inkább boldogították, mint leánykorában. Szépsége teljes kifejlődésre jutott, szüzsies félnöksége tisztára eltűnt; életrevaló, vig volt a mértéken túl is és a társaság megválasztásában egyáltalán nem volt válogatós, szóval egészen arra termett, hogy nagy sereg udvarló vegye körül. Hiuságának ezen kielégítése tökéletesen elcsavarta fejét s a végtelenig növelte vágyát az élvezetek után. Férjéhez intézett rövid leveleiben is csak boldogságát festette, arra nem jutott hely, hogy kifejezze vágyakozását a távollevő férj után.

Ganermann sóhajta tette be a felületesorokat. Egyre világosabban látta, hogy jellemével ellenkező dolgot mivel, midőn szenvedélyétől elvakítva, ezt a bűvös, de kaczer tes

remtést magához lánczolta. Im már ütött a keserű csalódás órája. Különbö Áda nem változott, csak Ganermann ismerte őt meg későn, tehát, ő volt az oka, hogy mindkettőjük élete el volt hibázva. Előbb-utóbb be kellett látnia a keserű valót, hogy ezen már segíteni sem lehet, mert Áda megközelíthetetlennek mutatkozott az ő befolyásával szemben; sem az engedékeny szeretet, sem a szigorúság nem változtathatta meg ezt a jellemet: futóhomok volt a szíve, melyen el vész minden nyom. Tréfásan ütötte el urának legkomolyabb figyelmeztetéseit s nevetve fogta be mind a két fülét, midőn azokat folytatni akarta. Legkevésbé lehetett őt vallásos okokkal megközelíteni, azokhoz nem volt érzéke. Isten létét nem tagadta, de az az Isten kiben ő hitt, igen elnéző öreg úr volt, kit a vasárnap-i kismise meghallgatásával teljesen ki lehetett elégíteni, ki egyebet nem is követelt tőle, legfeljebb, hogy az égbekiáltó bűnöket kerülje; általában sem Isten mivoltáról, sem saját élete czéljáról nem elmélkedett soha. Ugy vélte, arra való az élet, hogy az ember élvezze minden örömét és bizony elég dőreség volt urától, hogy sötét nézetei által úgy az övét, mint a sajátját el akarta rontani; elég kár volt, hogy — mint Viktória mindig mondta — «rég túlhaladott álláspontját» nem akarta feladni.

Ezen nézetek, melyeket sohasem titkolt, folyton növekvő nyomattal nyertek kifejezést leveleiben; annyira hogy férje ismételen azon tanakodott, hogy ne lépjen-e fel erélyesen és ne hívja-e Ádát haza? Ugyanannyiszor azonban a kételkedés gonosz szelleme azt sugta fülébe, hogy felesége ugyanis bajosan hallgatna szavára. Így mult el nap nap után, anélkül, hogy másképpen iparkodott volna reá hatni, mint folytonos kérésekkel, melyeket azonban neje figyelemre sem méltatott.

Elégedetlen szíve olyasmi után vágyódott, a mi erővel távolítaná el keserű gondolatait. Hivatalos kötelemének pontos teljesítése nem volt arra elegendő, minthogy teendői hideg alakiságokra szorítottak. Épen kapóra jöttek a pártküzdelmek, melyek ugyan sohasem aludak el, de most hatalmas lágokban törtek elő.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

Petőfi ünnep.

Rudapest, július 18. (Saj. tud. táv.) A Petőfi ünnep székely bizottsága, mint Székely-Udvarhelyről írják, megalakult Székely-Udvarhelyen. A bizottság elnöke *Ugron Gábor* lett, ki székelyeivel fog az ünnepélyen megjelenni még pedig szekezen, más része vonaton, mely czélra 4 külön vonatot béreltek ki.

Budapest, jul. 18. (Saj. tud. táv.) A negyvennyolczas honvédek központi bizottsága nevében *Illyés Bálint* két koszorut tesz Segesváron Petőfi sirjára, a kormány nevében *Zsilinszky Mihály* államtitkár, a képviselőház nevében *Talján Béla* alelnök helyeznek koszorut a sirra.

Robbanás a pályaudvaron.

Budapest, július 18. (Saj. tud. táv.) A nyugati pályaudvar szertárában tüz következtében számos benzines és petróleumos hordó közül egy néhány felrobbant s minthogy a további robbanásokból lehetett tartani az összes tüzoltók nagy erőfeszítéssel dolgoztak a veszedelem elhárításán. Vízet azonban nem kaptak csak sokára a káposztás-megyeri vízvezetékéből. A szertár közvetlen közelében van *Zala György* szobrász műterme legujabb alkotásaival, melyeket sikerült

biztonságba helyezni. A tüzet 4 órára sikerült eloltani.

A nagybeteg Eszterházy.

Budapest, július 18. (Saját tud. táv.) *Eszterházy Miklós Mór*icz gróf a róla terjesztett hírekre távirja, hogy a súlyos beteg nem ő, hanem *Eszterházy Mór* gróf, a volt veszprémi főispán.

Czáfolat.

Budapest, július 18. (Saj. tud. táv.) A Bud. tud. valótlanok írja *Szell Kálmán* miniszterelnök Ischlbe való utazását.

A centrum győzelme.

München, jul. 17. A ma belejezett képviselőházi pótválasztások után a végleges eredmény a következő: 159 mandátum közül a **centrum 83-at**, a liberálisok 45-t, a konzervatívek 4-et, a paraszt-szövetség 13-at, a szociál-demokraták 11-et nyertek el. Két pártönkivülit is megválasztottak. (Magy. Táv. Ir.)

Párisi események.

Páris, jul. 18. Marchand őrnagyot a Toulonban állomásozó 4. tengerészgyalogezredhez osztották be. (Magy. Táv. Ir.)

A nemzetközi békekonferencia.

Hága, jul. 18. A harmadik bizottság ma folytatta azoknak a javaslatoknak a tárgyalását, melyek a nemzetközi konfliktusok békés elhárításáról való meg egyezésre vonatkoznak. Első olvasásban elfogadták a választott bíróságra vonatkozó cikkeket. Több módosítást utaltak az albizottsághoz a második olvasás számára való megvizsgálás végett. Az Egyesült-Államok megbizottjának indítványa ellen, a mely arról szól, hogy a választott bíróság határozatának revízióját bizonyos körülmények között megengedik, Martons (Oroszország) titkos tanácsos hosszabb beszédet mondott, míg Hols az Egyesült-Államok javaslatát pártolta és Lincoln szavait idézte: Nothing is settled until it is settled right. Végül a megbizottak Asser tanár indítványában egyeztek meg, a mely közvetítő fogalmazást ajánlott és a melyet egyhangulag elfogadtak. (Magy. Táv. Ir.)

Külföldi hírek.

Pretória, jul. 18. A két volksraad mai megbosszabbitott ülésének eredményéről, a mely ülésen a kormány tagjai részt vettek, az a hir terjedt el, hogy Milner fokföldi kormányzó kiválmairól szóló javaslatokat, a melyekben fontos engedmények foglaltatnak, kedvezően fogadták.

Pretória, jul. 18. Azoknak az uitlandereknek a számát, a kik az új választótörvény kihirdetése után a teljes választójogot elnyerik, több mint 15.000-re becsülik. A londoni lapoknak a javaslat elleni panaszaik tehát teljesen alaptalanok, mert minden következő évben több ezer újabb uitlander fogja elnyerni a teljes választójogot. (Magy. Táv. Ir.)

Amsterdam, jul. 18. Néhány lap annak a reménynek ad kifejezést, hogy

a németalföldi kormány az Angolország és a dél-afrikai köztársaság közötti viszályban fel fogja ajánlani a közvetítést. Minthogy a hágai békekonferencián képviselt összes államok megbízottai kívánatosnak ismerték el a két hatalom közötti viszály esetén a közvetítést, a kormánynak ilyen lépése megfelelne a konferencia humanitárius eszméjének. A lapok azt hiszik, hogy Hollandia hajlandó, hogy a közvetítést, a transzváli nép számára följánlja. Még ha a felajánlás eredménytelen volna is, a fáradozás morális hatása már magában véve kedvezően hatna a Transzvál-kérdésre. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A lóherések és luczernások javításáról.

A takarmánytermelés fontosságát gazdaságunk mindinkább elismeri. Ott hol eddigelé kizárólag a természeti rétek és legelők adták az állatok eleségét, jórészt eke alá kerültek a földek s a takarmánytermék mesterséges termelését karolták fel, mert nyilvánvaló, hogy a takarmánytermelés e nemével sokkal inkább képesek vagyunk a helyes, az okszerű gazdálkodás okszerű követelményeinek eleget tenni. Az első lépés tehát megtörtént arra nézve, hogy mezőgazdasági üzletvitelünk helyesebb irányba tereltessek. Sajnos azonban, hogy az első nem követi a többi, sőt még az első sem részesül oly méltánylásba, mint a mindben részesülnie kellene.

A mesterséges takarmánytermelés nálunk még igen sok kívánni valót hagy hátra s különösen a lóhere és luczerna termelés terén.

Törvény hozásunk igen helyesen gondoskodott az 1894 évi 12. törvényekben arról, hogy a lóhere és luczerna termékek biztonsága csorbát ne szenvedjen. — Kimondotta, hogy a lóhere és luczerna magot, ha azok nem teljesen arankamentesek, forgalomba hozni tilos. — S mégis mit tapasztalunk? — Minden vármegyében akad egy-két jóraváló, lelkiismeretes kereskedő, ki a gazdák érdekét szíven viselve, állami szakközeggel: a vetőmagvizsgáló állomás kiküldöttjével vizsgálattja lóhere és luczerna készletét, azok arankatartalmára vonatkozólag, s a mennyiben arankásnak bizonyulna, további tisztításának veti alája; a többség azonban ignorálja a törvényt, s mint eddigelé, ugy ezentul is megvásárolván a nyers árut, azt minden további tisztogatás és vizsgálat nélkül bocsájtja áruba. — A gazdák pedig vásárolják szivesebben, mint a hivatalosan megvizsgált magot, mert métermázsája pár forinttal olcsóbb, de nem gondolják meg azt, hogy e takarékoskodással százszoros kárt szenvednek, mert elvetvén a nyersárut, azzal egyidejűleg az arankát is a földbe hozzák s gondoskodnak arról, hogy lóheresük és luczernásuknak meg legyen a szipolyozója.

Nem eléggé figyelmeztethetjük tehát gazdáinkat arra, hogy tartózkodjanak a hivatalosan meg nem vizsgált takarmánymagvak vásárlásától s csakis állami vetőmagvizsgáló állomás által ólomzárólt magot vásároljanak, mert ez az egyik eszköz arra nézve, hogy a lóherések és luczernások termését megjavítsák.

Egy további fegyver a tápanyagviisszapótlás helyes keresztül viteie; — s erre vonatkozólag a következő tanácsokat adjuk: — nitrogéntartalmu trágyát a lóhere és luczerna alá ne adjunk, mert a kárbavesztett pénz, a mennyiben e növények nitrogénszükségletüket részint a magban felhalmozott tartalék anyagból veszik, részint a föld salétromsavas sóiból, részint a levegőből. — Sokkal célszerűbb e helyett foszfortrágyát használni és pedig a lóherénél kat. holdanként 35—45 kilogramm vízben oldható szuperfoszfátot, a luczernánál pedig 250—300 kgr. thomassalékot; — utóbbinál, ha az homokot nagyobb mennyiségben tartalmazó talajon termeltetik, még holdanként 30—35 kg. kainitot is adhatunk.

Ha a termelés kötött agyagtalajon történne, ugy igen jó hatást tehet az égetlen, porfinomságu gipsz is, melyből holdanként 1—2 q-t. szórva el nyirkos időben s tápanyagdus talajon, a tápanyag felvételt nagyban előmozdítja.

S végül megjavítjuk termésünket avval is, hogy tavasszal, midőn a hólepel eltűnt már s talajunk jól felszikkadt, erősen megfogasoljuk a hereféléket, hogy ezáltal gyöktörzseiket megsejtve, azokat új életre ébreszthessük.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. július hó 18-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 8.—8.90. Kétszeres buza 6.70—7.10. Rozs 6.60—6.90. Arpa 4.70—5.40. Zab 5.20—5.50. Tengeri: 4.90—5.10. Borsó 15.—. Lencse 16.—. Bab 6.20. Köleskása 11.—. Burgonya 2.20. 100 kiló lángliszt 16.—, zsemlyeliszt 15.50, fehérkenyér liszt 14.80, barnakenyér liszt 13.50, széna fuvarral 2.20, szalma 60. Szalonna 56.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkg alom-szalma —04. 1 köbm. bükkfa 3.25, tölgyfa 3.10, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —44. Pálinka —32. Szilva pálinka —85. Szesz 95.—. 1 mm. kőso 10.70. nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 32.—, szappan 25.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 34.—, uj bor 26.—, mész 1.20, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 14.—. köles 5.—, repce 10.70, dió 16.—, mogyoró —.—, aszalt szilva —.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —.—, szalonna 62, sertésus 52, juh-hus 34, veres hagyma 10, fog-hagyma 30, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 11. Egy liter kóolaj 20, 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi július 18-ról. Tiszta buza körülbelül 600 hltr, kétszeres buza 170 hltr, rozs 190 hltr, árpa 250 hlt, zab 150 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 500 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 46 drb, félhizott 64, sovány 75, süldő 125, malac: 230, hizott marha 18, jármás ökör 490, fejős tehén 250, borju 240, bivaly 12, juh és kecske 70, ló 461.

Marha ártáblázat 1899. július 18-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 320—360, egy pár másodrendű jármás ökör 250—295, egy pár harmadrendű jármás ökör 140—230, 1 drb fejős tehén 55—105, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 68—88, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 48—72, 1 drb veres borju 10—19, 1 drb fél éves borju 18—24, 1 drb egy éves borju 23—33, két éves borju 32—62, 1 drb hizott sertés 42—72, 1 pár fél éves 20—23, 1 pár egy éves sertés 32—42, 1 pár két éves serés 44—70, egy drb igás ló 65—125, 1 pár ökör bőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16, 1 pár borju bőr 5—8, 1 pár lóbőr 6—10.

Reich Jenő és Társa

Tőzse jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzse.

Budapest, július 18.

Az irányzat nyugodt.	
Osztrák hitel	378.80
Magyar hitel	387.—
Allamvasut	346.25
Rimamurányi	301.50
Magyar jelzálog	244.75
Salgótarjáni	331.—
Wagon-kölesön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámtóló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Déli vasut	65.08

Határidők.

Budapest, július 18.

Készaru buzában az irányzat lanyha volt 18,000, mm forgalom mellett az árak változatlanul jegyezettek.

Buza áprilisra	— — — — —	—
Buza októberre	— — — — —	8.45
Tengeri jul.	— — — — —	4.74
Rozs ősze	— — — — —	6.71
Zab ősze	— — — — —	5.48
Tengeri augusztusra	— — — — —	4.72

Bács, július 18.

Az irányzat nyugodt.

Osztr. hitel	— — — — —	380.50
Magyar hitel	— — — — —	387.25
Allamvasut	— — — — —	375.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 18-án.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — — —	119.25
Magyar koronajáradék	— — — — —	96.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	— — — — —	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	— — — — —	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	5.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	150.—
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	— — — — —	96.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	161.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	138.50
Osztrák járadék papirban	— — — — —	100.40
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	100.20
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	119.25
Osztrák korona járadék	— — — — —	100.50
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	138.50
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — —	910.—
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	387.25
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — — —	378.90
Párisi vista	— — — — —	345.60
20 frankos arany (Napoleond'or)	— — — — —	9.54
Németbirodalmi márka	— — — — —	58.97
London vista	— — — — —	120.70
20 márkásarany	— — — — —	11.78

Góth Sándor

a budapesti vigszínház tagjának
harmadik vendégföllépte.

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Evadbrlet 78. szám.
Páros.

Kisbrlet 78. szám.
Páros.

Ma szerdán, 1899. július 19-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Mozgó fényképek.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Blumenthal és Kaldeburg.
Magyarosította Heltai Jenő.

SZEMÉLYEK:

Kapor Kálmán	— — — — —	Janovics Jenő
Mariska felesége	— — — — —	Miklósi Ilona
Göncs Bálint, az apósa	— — — — —	Vendrei F.
Róza, a felesége	— — — — —	Váradiné
Kazár Vilma	— — — — —	Turchányi O.
Kaján Tóbiás	— — — — —	Szerdahelyi Ferencz
Menszky Borisz	— — — — —	Góth Sándor.
Ladányi	— — — — —	Leővey Leo
Gombos, könyvvezető	— — — — —	Lantos J.
Julis, szobaleány	— — — — —	Komlósi Emma

Történik: Budapest.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártzék I., II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, csütörtökön, 1899. július 20-án:

Góth Sándor vendégfölléptével:

itt először.

Családi örömk.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Hennequine. Fordította: Góth Sándor.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykátá >	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva ér.	7 29	4 01	6 35	4 58	9 47
Bucsa >	—	—	—	9 33	8 52	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	—	9 50	9 11	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp >	† 1 17	† 5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
V.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta.					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 28	3 21	4 56	1 43	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	2 09
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00						
Nagy-K >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55						
Budapest ér.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04						

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 50	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 46	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Arad ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	5 01	7 52	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba >	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54
Gyapju >	10 56	5 10	8 05	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 45	5 03	Békés-Csaba >	6 47	2 33	4 50
Cséffa >	11 05	5 19	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 21	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad ér.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán >	11 46	† 6 05	9 15	Kötegyán >	† 7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest, Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36		
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyesel >	† 6 34	† 8 21	Nánhegyesel >	† 4 32	† 6 46		
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest ér.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz ér.	4 56	7 10		
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51								
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16								
Szeged >	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad.				Nagyvárad—Gyoma.				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.		V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 —	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	Gyoma ind.	3 40	2 3	—
V.-Velenceze >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43	—	Ósi >	6 08	2 51	—	Déva-Ványa >	4 37	3 32	—
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	—	Uj-Palota >	6 24	3 05	—	Körös-Ladány >	5 13	4 25	—
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 17	—	Szeghalom >	5 40	4 55	—
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15	—	Körösszeg >	7 02	3 36	—	Vésztő >	6 12	5 39	—
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	—	Kót >	6 38	6 08	—
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	† 6 19	† 4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Iráz >	6 52	6 23	—
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —	—	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 02	—
Dusesd >	† 7 05	† 5 12	—	Gyanta >	6 56	† 5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 14	—
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	—	Kót >	9 19	5 14	—	Szakál >	7 48	7 49	—
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Vésztő >	9 44	5 32	—	Körösszeg >	8 11	8 13	—
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dusesd >	† 7 55	† 6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 38	—
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	† 8 07	† 6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 53	—
Borz >	† 8 53	† 6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 13	—
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	† 7 33	—	Gyoma ér.	12 45	8 06	—	Nagyvárad ér.	9 20	9 32	—
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—								
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	† 8 31	—								
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	† 8 45	—								
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 34	—	V.-Velenceze >	10 01	9 09	—								
Vaskóh ér.	11 12	8 49	—	Nagyvárad ér.	10 11	9 19	—								

Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
	Vegyes v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Vegyes v.	V. v.
Nagyvárad ind.	6 50	5 43	—	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20	—
B.-Püspöki >	7 17	5 59	—	Érselind >	5 37	6 01	—
Bihar >	7 44	6 22	—	Székelyhid >	6 14	6 46	—
Paptamási >	8 13	6 48	—	Nagykátá >	6 27	7 00	—
Gyapoly >	8 29	7 03	—	B.-Diószeg >	6 42	7 20	—
B.-Diószeg >	8 52	7 24	—	Gyapoly >	6 59	7 8	—
Nagykátá >	9 07	7 38	—	Paptamási >	7 24	8 04	—
Székelyhid >	9 40	8 03	—	Bihar >	7 45	8 —	—
Érselind >	10 08	8 26	—	B.-Püspöki >	8 05	8 52	—
Érmihályfalva ér.	10 44	9 —	—	Nagyvárad ér.	8 25	9 09	—

Menetdíj kbrán állami vasúton												Fürdő-vonatok.											
I. o.	II. o.	III. o.	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig	Sz. v.	Sz. v.	Szept. 15-ig			
—	—	—	9 05	11 27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	9 12	11 32	2 34	4 25	5 44	7 25	9 14	10 28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
30	15	10	8 55	11 17	02 20	4 11	5 28	7 11	9 00	10 13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
40	22	15	8 42	11 04	02 07	3 51	5 15	6 58	8 42	10 —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
40	22	15	8 38	11 —	02 05	3 47	5 11	6 54	8 38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
40	22	15	8 20	10 42	01 52	3 35	4 54	6 43	8 23	9 53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelenik.
 A *-galjelzettek feltételes megálló helyek.

Nagyvárad, 1899.

V. évfolyam

Nagyvárad, 1899. július 19.

A

TISZÁNTÚL

KÜLÖN KIADÁSA.

Nogáll püspök meghalt.

Nagyvárad, 1899. július 19.

Az egész várost megrendíti a szomorú esemény, hogy **Nogáll** János felsz. püspök, a nagyváradai I. sz. káptalan nagyprépostja ma délelőtt 11 órakor végelgyengülésben elhunyt.

Felelős szerkesztő: Dr. **Vucskics Gyula** — Nyomatott laptulajdonos Szent László nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.

öt, legjok
az ő érde

hatnak re
igazaiért l
a papnöve
elveit nem